

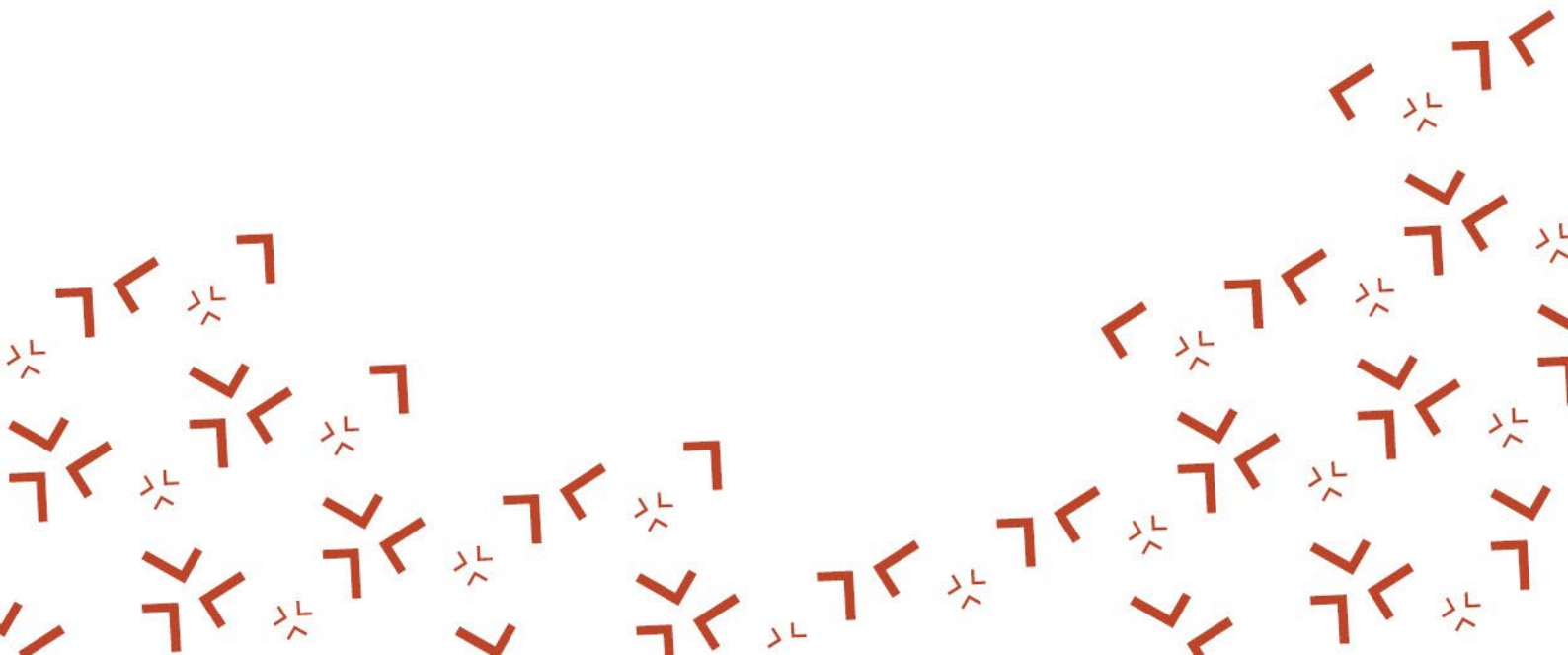
Tämä on alkuperäisen artikkelin rinnakkaistallenne (kustantajan versio).

Rinnakkaistallenteen sivuasettelut ja typografiset yksityiskohdat saattavat poiketa alkuperäisestä julkaisusta.

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Kunnari, M. 2024. Parempi ”oho” kuin ”mitä jos”. Lumen – Lapin ammattikorkeakoulun verkkolehti (2/2024).

URL: <https://www.lapinamk.fi/loader.aspx?id=59ae094f-f24a-48b3-8df6-b36e0302aa1a>



Parempi ”oho” kuin ”mitä jos”

Marika Kunnari, TtT, YTM, osaamispäällikkö, Master School, Lapin ammattikorkeakoulu

Otsikon pieneen, tuntemattoman ajattelijan lauseeseen kulminoituu käsillä olevan Lumen-kevätjulkaisun alkuperäinen teemaidea. Tuo lause tuli jokin tovi sitten vastaani sosiaalisen median infotulvassa ja jostakin syystä se pysäytti äärelleen. Tuo pieni ”oho” kyseisessä lausekokonaisuudessa pakotti miettimään tarkemmin sen merkitystä. Onko se ilmaisu jonkin asian epäonnistumisesta? Onko se ilmaisu yllätyksestä? Vai onko kyseessä ilmaisu kohdistuen jonkin uuden kokeilun lopputulemaan, jossa kokeilija oppii uutta kokeilunsa onnistumisesta tai epäonnistumisesta. Ja toisaalta, mikä on epäonnistunut kokeilu? Voiko kokeilu olla epäonnistunut, jos siitä on oppinut jotain? Voidaan kai ajatella, että kokeilu ei ole välttämättä epäonnistunut, jos sen lopputulema on ennakkoon ajatellen ”huono”. Sen sijaan kokeilusta tekee epäonnistuneen, jos tuosta ennakkoon ajatellen ”huonosta” lopputuloksesta ei oteta opiksi (Tieto käyttöön 2019; Antikainen, Kangas, Alhola, Stenvall, Leponiemi, Pekkola, Rannisto & Poskela 2019, 41). Näiden kysymysten esilletulon innoittamana käsillä olevassa Lumen-teemanumerossa esitellään Lapin ammattikorkeakoulun henkilöstön eri yhteyksissä tekemiä kokeiluja.

Yleisesti kokeiluilla tarkoitetaan aikaisemmasta poikkeavien toimintakäytäntöjen toteuttamista ja testaamista. Kokeilu on ennen muuta kehittämisprosessi, jonka aikana kokeiluun liittyvä toiminta kehittyy kohti lopullista muotoaan (Työ- ja elinkeinoministeriö 2024). Koska kokeilujen ideana on testata ja löytää uusia toimintamalleja, on toiminnan lopputulos pitkälti ennakkoon tuntematon. Tämä tuo kokeiluihin mukaan epävarmuuden sekä epäonnistumisen mahdollisuuden ulottuvuuden (Antikainen ym. 2019, 25). Kokeilussa on siten kyse ennakkoluulottomasta tavasta ajatella, joten kokeilijan on oltava valmis siihen, että

onnistuneeseen lopputulokseen pääseminen on enemmän tai vähemmän riskialtista. Näin ollen kokeilujen toteuttamiseksi tarvitaan luottamusta omaan ja toisten osaamiseen, rohkeutta kokeilla uutta ja kykyä oppia virheistä sekä avointa ja vuorovaikutteista toimintakulttuuria.

Kokeilujen toteuttaminen organisaatioissa edellyttää kokeiluja mahdollistavaa ja edistävää kokeilukulttuuria. Kokeilukulttuurilla tarkoitetaan ilmapiiriä, joka kannustaa tuomaan esille innovatiivisia ideoita, testaamaan niitä ja sallii sekä onnistumiset että epäonnistumisen. Antikaisen ym. (2019, 25-26) mukaan juuri sallivassa ilmapiirissä ymmärretään ja siedetään ennakkoon tuntematon lopputulos. Tähän liittyen on hyvä pohtia, mitä mahdollisista epäonnistumisista seuraa: epäonnistuneeksi tulkittavan kokeilun hyväksyntää ja siitä oppimista vai paheksuntaa epävarman lopputuloksen uhmaamisesta. Kokeilukulttuuria edistävässä organisaatiossa on sisäistetty ”lupa kokeilla” ja kokeilut ovat osa johtamiskulttuuria. Näin ollen kokeilukulttuurin vahvistaminen on osa organisaatiossa tapahtuvaa ihmisten johtamista. Antikainen ym., 2019, 62.)

Lapin AMKin arvot *luottamus, ennakkoluulottomuus ja yhteisöllisyys* voidaan ymmärtää vahvaa kokeilukulttuuria ilmentävinä arvoina. Sellaisina arvoina, joita toteuttamalla vastataan viimeisimmässä hallitusohjelmassa kuvattuun ammattikorkeakoulun tehtävään työelämän uudistuviin osaamistarpeisiin vastaavana, yritysten uudistumista tukevana sekä väestön osaamis- ja koulutustasoa nostavana tahona (Valtioneuvosto 2023, 88). Edellä mainitussa hallitusohjelman kuvauksessa toistuu ilmaisu ”uudistuva”. Lapin AMKin kokeilukulttuurin mahdollistavia arvoja soveltaen voidaan todeta, että erilaiset *yhteisöllisesti* toteuttamamme *ennakkoluulottomat* kokeilut mahdollistavat hallitusohjelmassa kuvatut uudistavat kehittämistoimet, joiden onnistumiseksi tarvitaan *luottamusta* omaan ja toistemme osaamiseen.

Alueellisesti ajatellen edistämme omalta osaltamme kokeiluillamme Lapin maakunnan kehittämistä, joka toteutuu Lappi-sopimuksen (Lapin liitto 2021, 8) mukaan muun muassa avoimella ja rakentavalla vuoropuhelulla, innovaatioiden mahdollistamisella sekä kokeilukulttuurin vahvistamisella ja kokeilujen tukemisella. Meillä on vastuu ja velvollisuus vastata lappilaisen elinkeinoelämän tarpeisiin sekä tukea uusin kokeiluoin Lappi-sopimuksessa mainittuja keskeisiä tavoitteita: vihreää siirtymää, digitaalisuuden

hyödyntämistä, uusien liiketoimintamahdollisuuksien syntymistä, palvelujen turvaamista sekä lappilaisten osallisuuden, yhdenvertaisuuden ja hyvän elämän varmistamista (Lapin liitto 2021, 45).

Millaisia kokeiluja Lapin AMKissa sitten on jo tehty? Meidän toiminnoissamme kokeilu voi olla niin uudenlaisen ajatuksen esille tuomista kuin jonkin konkreettisen asian muuttamiseen tähtäävää kokeilemistä ja kaikkea siltä väliltä. Se voi kohdistua esimerkiksi koulutussisältöön, opetusmenetelmään, toimintatapojen tai elinkeinoissa vallitsevien käytäntöjen uudistamiseen, uuden TKI-idean eteenpäin viemiseen, jo päättyneen hankkeen mahdollisesti unohdettuihin tuloksiin tai vaikkapa työtiimissä toteutettuun muutokseen. Teemme ammattikorkeakoulun arjessa siten jatkuvasti monenlaisia kokeiluja. Saimme tähän Lumen-teemanumeroon ilahduttavan määrän niitä esiteltäväksi.

Oho! – Kokeilukulttuurin hedelmiä Lumen-lehden kevätnumerossa

Vuoden 2024 toisen Lumen-lehden teemana ovat *Kokeilukulttuurin hedelmät*. Suuri ja lämmin kiitos kevään teemanumeron kolumnistille, johtaja Kalle Niemiselle puhuttelevista kokeilukulttuuria koskevista näkemyksistä. Suuri ja lämmin kiitos myös kaikille teille teema-artikkelinne, puheenvuoronne ja artikkelinne tähän teemanumeroon kirjoittaneille halustanne jakaa tässä yhteydessä omat hedelmänne ja niistä kertyneet opit kanssamme.

Kevään 2024 Lumen-lehden kolumnissa Kalle Nieminen tuo esille muun muassa tärkeän näkökulman kokeilukulttuurin roolista julkisen sektorin tuottavuuden kohentamistyössä vaikeassa yhteiskunnallisessa taloustilanteessa. Nieminen muistuttaa kolumnissaan kokeilukulttuurin vahvistavan osaltaan yhteiskunnan muutoskyvykkyyttä.

Lehden ensimmäisessä teema-artikkelissa Tuulikki Keskitalo syventyy kokeilujen, mahdollisesti epäonnistuvienkin sellaisten, näkökulmasta työelämässä ”mokailun” sisältöihin ja niihin vaatimuksiin, joita virheiden tekeminen työyhteisöltä ja sen jäseneltä vaatii. Loru Reinikka jatkaa kokeilujen esittelyä avaamalla Lapin korkeakoulujen yhteisen VTST-hankkeen (*Virtuaalituotantostudioteknologiat* -hanke) sisältöä teatterinäytelmän päähenkilön rinnalla seikkailevan virtuaalisen hahmon

muodossa. Taiteen saralla jatkavat myös Kati Koivunen, Marjo Jussila ja Panu Pohjola. He tarkastelevat artikkelissaan digitaalista mediaa taiteilijoiden työkaluna ajassa, jossa digitaalisen teknologian integrointi on mullistanut taiteen luojaisten tapaa konseptoida, tuottaa ja levittää teoksiaan.

Lapin AMKin toimijoiden kokeiluja edustavat vahvasti Riikka Partasen ja Sisko Häikiön kuvaamat pilotoidut kieli- ja kulttuuritietoisuuden kokeilut: kielikummitoiminta, Finnish Club, Culture Bump sekä pelipohjainen kielenoppiminen. Näillä kokeiluilla on pyritty vahvistamaan Lapin AMKissa opiskelevien monikielisten ja -kulttuuristen opiskelijoiden kielitaitoa, viihtymistä sekä kotoutumista opiskelupaikkakunnalle. Päivi Hanni-Vaara, Outi Kähkönen, Petra Paloniemi ja Mirva Tapaninen tuovat esille omassa artikkelissaan hankkeen roolia kokeilujen ja kokeilukulttuurin alustana esittelemällä Lapin AMKin *eHospitality*-hankkeen neljä eri kokeilua (podcast, yhteinen blogi, Hotjar ja eye tracking).

Uusia opetusmenetelmiä on kokeiltu eri yhteyksissä. Anzelika Krastina käsittelee artikkelissaan kestävästä yrittäjyydestä ilmastonmuutoksen torjunnassa, arvioiden uuden opetusmenetelmän vaikutusta kestävästä yrittäjyydestä opetukseen. Eija Kehus, Kaisa Tarkiainen ja Mira Oinas-Mäenalanen kuvaavat kokonaan verkossa toteutettavaan ja hoitotyön ammattialaan kuuluvaan opintojaksoon liittyviä kokemuksia. Outi Kähkönen esittelee omassa artikkelissaan tavan toteuttaa MOOC (Massive Open Online Courses) sellaisilla työkaluilla, joihin opettajan perusdigitaaliset taidot riittävät. Sisko Häikiö tuo puolestaan esille sen kehityskulun, jossa Lapin AMKin restonomikoulutuksen posteriesitystapahtumat AMK-opinnäytetyön vaihtoehtoisina esitystilaisuuksina ovat vakiintuneet kokeilusta käytännöksi.

Outi Mikkola ja Leena Välimaa kuvaavat osallistamiskokeiluihin liittyvässä artikkelissaan hoitotyön opiskelijoiden osallistumista digitaalisten palveluiden kehittämistyöhön Lapin hyvinvointialueen (Lapin) kotihoidon etäviriketoiminnan tuottamisessa. Edelleen osallistamiseen ja erityisesti yhteistyöhön liittyen Katri Hendriksson ja Mari-Selina Kantanen kertovat Lapin AMKin ja Digipoliksien *Lapin teollisen kiertotalouden kiihdytyskaista* -hankkeesta, jonka toimenpiteillä vahvistetaan Lapin teollista kiertotaloutta keskittymällä eri toimijoiden yhteistyön tiivistämiseen.

Edellä kuvattujen teema-artikkeleiden lisäksi Jenny Kilpeläinen, Hanna Korpua ja Julia Vuollet tuovat esille puheenvuorossaan sisältöjä englanninkielisen restonomikoulutuksen opintojakson kehittämistä Blended Intensive Program (BIP) –kurssina kahden kansainvälisen partnerin kanssa. Ja tokihan tekoälyä on kokeiltava kokeiluistakin puhuttaessa. Näin on tehnyt Sirpa Kokkonen omassa puheenvuorossaan, jossa hän pyysi kokeilumielessä ChatGPT:tä kirjoittamaan artikkelin kokeilukulttuurista.

Edelleen, kevään 2024 Lumen-lehdessä Tanja Heikkilä ja Eija Jumisko käsittelevät artikkelissaan hoitohenkilökunnan kokemuksia kotihoidon palveluiden muuttuvasta tilasta digitalisaation vallatessa alaa hoitotyön palveluissa. Hanna Grönlundin, Katja Jussin, Tarja Jussilan, Tanja Marjanen-Korkalan ja Mira Oinas-Mäenalasen artikkelissa puolestaan esitellään visiota toimintamallista, jolla voidaan mahdollistaa monialainen oppimisympäristö hyödyntäen työelämäyhteyksien, kolmannen sektorin sekä teknologian tuomia mahdollisuuksia.

Edellä kuvattujen kokeilujen lisäksi meillä Lapin AMKissa on tehty ja tehdään jatkuvasti innostuen ja innovoiden sellaisia kokeiluja, joilla ratkaistaan paikallisia, alueellisia ja kansallisia haasteita niin yksilön kuin yhteiskunnankin tasolla. Tähän olemme yhdessä sitoutuneet myös julkisella lupauksellamme suhteessa ympäröivään maailmaan:

Olemme kylmiä. Olemme kuumia. Olemme sitkeitä ja elämme kiihkeästi.

Muovaamme, teemme ja innostumme. Annamme tiedon kulkea, sillä yhdessä olemme enemmän.

Meillä on tahto kasvaa kaikissa olosuhteissa.

Olemme pohjoista tekoa. (Lapin AMK 2024.)

Toivon Sinulle, hyvä lukija, uteliasta kokeilumieltä ja kiinnostavia hetkiä Lumen 2/2024-verkkolehden parissa!

Lähteet

Antikainen, R., Kangas, H-L., Alhola, K., Stenvall, J., Leponiemi, U., Pekkola, E., Rannisto, P-H. & Poskela, J. 2019. Kokeilukulttuuri Suomessa – nykytilanne ja kehittämistarpeet. Luettu 10.4.2024.

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161281/2-2019-KOKSU_raportti_.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Lapin AMK. 2024. Lapin AMK – Pohjoista tekoa. Luettu 17.4.2024.
<https://www.lapinamk.fi/fi/Esittely>

Lapin liitto. 2022. Lappi-sopimus. Lapin maakuntaohjelma 2022-2025. Luettu 10.4.2024. <https://www.lapinliitto.fi/wp-content/uploads/2022/02/Lappi-sopimus-2022-1.pdf>

Tieto käyttöön. 2019. Millainen on hyvä kokeilu? Luettu 5.4.2024.
<https://tietokayttoon.fi/-/millainen-on-hyva-kokeilu->

Työ- ja elinkeinoministeriö. 2024. Kokeilut. Luettu 5.4.2024. <https://tem.fi/kokeilut>

Valtioneuvosto. 2023. Vahva ja välittävä Suomi. Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelma 20.6.2023. Luettu 5.4.2024.
<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/165042/Paaministeri-Petteri-Orpon-hallituksen-ohjelma-20062023.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

asiasanat: kokeilu, yhteiskunta, oppiminen